

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

CONGRESUL GENERAL AL FOR-ULUI

În curând va avea loc la Oradea congresul general al Frăției Ortodoxe Române.

Cadrele solemne în cari el se va desfășura sub ochii unei asistențe alese și număroase din toate colțurile țării, îi dau ca și în anii trecuți, strălucirea unui eveniment de mare rezonanță în viața provinciei noastre de dincoace de Carpați.

Fiindcă în ciuda tinereții sale, această mare asociație religioasă, concentrând sub stindardul ei toată intelectualitatea mirenilor ortodocși, s'a impus din cea dintâi clipă ca un *factor directiv* în sbuciumul religios și social al zilelor noastre.

În starea de fermentație post-belică ce ne-a cuprins, în tendințele de o nouă așezare a societății românești, s'au ciocnit idei generoase și patimi mărunte, s'au strecurat ideologii stranie și curente subversive, cari au viciat *atmosfera morală*, atât de necesară consolidării Statului întregit. Profitând de slăbiciunile noastre, adversarii din lăuntru și dușmanii din afară își țeseau înainte planurile lor perfide, organizând atacuri îndrăznețe de penetrație dizolvantă printre români.

Comunism și revizionism, sectarism și catolicism erau forme diferite ale aceleiași primejdii, ce ne luă cu asalt încercând să zădărnicească afirmarea sufletului românesc în hotarele definitive ale unității sale naționale.

Biserica ortodoxă, ca forță propulsivă a dezvoltării noastre istorice, nu putea privi impasibilă la aceste conspirații criminale, fără a se face vinovată de trădarea intereselor și răspunderilor sale esențiale. Din conștiința lor vie și deplină a răsărit mișcarea largă de *restaurare bisericască*, ce se găsește în plină desfășurare, marcată pretutindeni prin zidiri de biserici și întoarceri la Hristos.

Frăția ortodoxă este și ea rezultatul acestei mari frământări de renaștere religioasă, me-

nită să pună la contribuție mai sistematică valorile de seamă ale cărturării noastre prin îmbrățișarea *apostolatului laic*, în slujba sfintelor idealuri ale Bisericii.

Având convingerea nestrămutată, că neamul și țara nu pot avea altă *temelie sufletească* pentru viața lor prin veacuri, decât aceea de esență divină a *ortodoxiei* pe care i-au dat-o o existență bimilenară — mireniile intelectuali ai Mitropoliei noastre au crezut, că e de datoria lor să-și afișeze în public această *mărturisire de credință*, și să lupte pentru triumful ei organizați în rândurile disciplinate ale unei instituții durabile.

Realizând în viața noastră privată și publică *frumusețea morală* a doctrinei creștine, încălzindu-ne la fiecare pas de *înălțimea spirituală* a ortodoxiei și de minunile ei în conservarea noastră etnică, noi ne supunem comandamentelor eterne ale Cerului și instinctului isto-

toric, ce ne-a hărăzit o misiune în lume.

Vrem să trăim ca *români și ortodocși*, întărind Statul întregit prin dezvoltarea acestor două atribute determinante ale ființei sale. De aceea FOR-ul cuprinde în preocupările lui tot ceea ce are vre-o legătură directă sau indirectă cu manifestările religioase și naționale ale neamului nostru. Priviți activitatea și motiunile lui anuale, și veți constata, că ele n'au neglijat nici una din problemele mari ce agită conștiința țării și interesele ei supreme pe linia actualității și a propășirii viitoare.

Congresul general dela Oradea va fi o nouă dovadă a acestei luminoase înțelegeri a realităților și aspirațiilor românești. Sub îndrumarea părintească a vrednicilor noștri le-rari, mireniile Bisericii ardelenice vor însemna Oradea o nouă etapă a *primatului ortodox* în destinele României întregite. I. M.

Sfințirea bisericii din Gâlgău și a plăcii comemorative din Vad.

Duminecă în 10 Octombrie s'a sfințit biserica cea nouă din Gâlgău. P. S. S. episcopul nostru *Nicolae*, însoțit de cons. ep. *Dr. Seb. Stanca* și *Laur. Cureaua*, de dl *Gh. Sion*, diaconul *A. Scurtu* și corul teologilor, a plecat des de dimineață dela reședința sa pentru sfințirea noului lăcaș.

Pretutindenea în parohiile pe unde a trecut s'au ridicat porți din frunză verde și cetină de brad și a fost întâmpinat de intelectuali și popor.

În comuna *Cățcău* a fost bineventat de preotul ort. *Grigorie Mureșan*, preotul unit *I. Bocoș*, subprefectul *Dr. I. Socaciu*, preotul reformat *Kovács* și primarul comunei, iar o copilă dela școală a recitat o poezie ocazională predând P. S. Sale un buchet de flori.

De asemenea a fost primit cu flori și în comuna *Căpâlna*,

salutat fiind de primarul satului, de preotul unit *Ion Mureșan* și de pretorele plasei *Emil Sonea*, care a rostit această cuvântare:

„Secole s'au perindat de când un mare ctitor, întru proslăvirea Celui de sus și în amintirea unei victorii a ridicat lăcaș sfânt de închinăciune pe această vale.

Au trecut peste acest lăcaș furtuni și puhoai de sbucium și neliniști, a înfruntat acest locaș ca și toate cele de felul lui sfidarea celor mai amarnice dușmanii și totuși neclintit stă azi ca o mărturie vie a pildelor marelui ctitor.

Și această pildă a fost urmată.

În ciuda hidrei roșii ce-și ridică capul în unele părți ale globului, destul de amenințătoare, suntem fericiți să vedem

„Așadară să nu ne mai judecăm unul pe altul, ci gândiți-vă mai bine să nu dați fratelui vostru pricină de poticnire și sminteală.”

Romani 14, 13.

cum neamul românesc zi de zi așează câte o nouă piatră în zidul de apărare împotriva ei.

Piatra ce Sfinția Voastră o Va consacra azi, fărâmə cu fărâmə adunată, plămădită, frământată și dospită nu din prisosul, ci din sudori închegate cu credință, servește ca o cheazăie mai multă că poporul dreptcredincios își are cărările bine definite și nu dorește a păta în nici un fel paginile istoriei sale mărețe.

Prilej de multă bucurie hărăziți azi întregii populații acestui colț de județ care cu firea românului, bucurându-se cei mulți de bucuria celor puțini, avem fericitul prilej de a vedea și îmbrățișa cu toată căldura sufletelor noastre pe acela care reprezintă pentru noi simbolul dragostei creștinești și a căii spre mântuire

Prilej de premenire sufletească ne oferiți prin prezența Prea Sfinției Voastre în mijlocul nostru și nu putem mulțumi în alt chip decât rugând pe acel Atotputernic să vă dea viață îndelungată pentru întărirea credinței, propășirea neamului și consolidarea patriei.

Întreagă populație a plasei, prin mine ca reprezentant al ei din punct de vedere administrativ, urează Prea Sfinției Voastre un călduros: Bine ați venit!”

La marginea comunei *Gâlgău*, a fost așteptat de un banderiu de călăreți, și salutat de primarul *Ion Galamboș*, de medicul *Iuliu Oros* și doamna *Drăgulescu* în numele societății femeilor ortodoxe, oferind P. S. Sale un frumos buchet de flori.

Dealungul drumului până la noua biserică s'au înșiruit premilitarii din comună. La biserică a fost întâmpinat de tot poporul comunei, de 10 preoți îmbrăcați în odăjdii în frunte cu protopopul *Zaharie Man*, care a salutat pe P. S. Sa.

Pretutindenea P. Sf. Sa a găsit frumoase cuvinte de răspuns celor ce l-au bineventat.

S'a săvârșit apoi sfințirea bisericii cu solemnitatea cuvenită și s'a slujit sf. Liturghie la care răspunsurile au fost date

de corul teologilor din Cluj sub conducerea prof. Dr. Vasile Petrașcu. La sfârșit P. S. S. a rostit o predică bine simțită și a stropit credincioșii cu aghiasmă.

S'a servit apoi o masă în edificiul școlii, unde a ridicat P. S. Sa un cuvânt pentru M. Sa Regele, fostul preot al parohiei *Ion Goron*, pentru P. S. Sa, dl *Gheorghe Sion* pentru întărirea și consolidarea neamului românesc, preotul actual *Teodor Perhaița* a mulțumit tuturor pentru concursul ce i l-au dat în vederea actului solemn de astăzi.

După masă ne-am deplasat în parohia *Vad*, leagănul vechii episcopii istorice a Vadului.

În pragul comunei am fost întâmpinați de credincioșii bisericii unite în frunte cu preotul lor, de primarul și elevii școlii cu corpul didactic.

La biserica ortodoxă ne-au așteptat credincioșii bisericii noastre cu protopopul *Zaharie Man*, preoții *Gr. Mureșan*, *ier. Val. Bălț* și preotul localnic *Teodor Ciceu*, care abineventat pe P. S. Sa.

Din dania marelui binefăcător și cetățean de onoare al Clujului, dl *Gheorghe Sion*, s'a ridicat aci pe frontispiciul bisericii ortodoxe o placă de marmoră cu următorul cuprins:

„*Întemeiatu-s'a episcopia Va-*

dului în a doua jumătate a veacului XV-lea în zilele slăvitului întru pomenire voevod al Moldovei Ștefan cel Mare și Sfânt, care stăpânind aceste ținuturi românești, a înțeles să înalte altar de închinare lui Dumnezeu pentru izbăvirea sufletească a poporului drept-credincios din nordul Transilvaniei pentru întărirea legăturilor lui cu toți frații de aceeași credință din metropolia Sucevii“.

Această placă a fost sfințită de P. S. Sa în fața întregului popor din comună, iar la urmă P. S. Sa a evocat în cuvinte mișcătoare marea figură a voevodului Ștefan, îndemnând poporul să păstreze neștirbită memoria acestui domn, făcând chiar și sacrificii pentru credința bisericii ortodoxe, așa cum a făcut și el.

A vorbit credincioșilor și dl *Gheorghe Sion*, binefăcătorul bisericii, preamărind pe Ștefan cel mare și dând îndemn credincioșilor să ia pildă dela dânsul de vrednicie și stăruință în credința sfântă a strămoșilor.

La urmă P. S. Sa a stropit poporul cu aghiasmă, iar după un scurt popas la locuința modestă a harnicului și entuziasmului nostru preot *Teodor Ciceu* din *Vad* ne-am întors la reședință. Rap.

Comunicatul Sfântului Sinod despre literatura imorală.

— Un document important. —

„Sănătatea morală a tinerețului celui mai ales al neamului este greu primejduită de valul tot mai mare al unui scris nesănătos a căruia singura preocupare este să zugrăvească în culori cuceritoare cele mai urâte patimi.

Biserica ortodoxă, maica păzitoare a neamului în toate vremurile, privește cu îngrijorare la această înamulțire a scrisului care corupe, manifestare a unor suflete bolnave care și-au pierdut orice sentiment de rușine și de demnitate morală, orice scrupul de conștiință și orice tresărare de responsabilitate pentru efectele dezastruoase ale activității lor. Ea nu poate privi nepăsătoare cum se destramă sub influența acestei literaturi sufletul tineretului și prin el însuși viața neamului.

Refugiul la argumentul că prin acest fapt de literatură se servește frumosul și arta pură, e nesinceră. Vițiul și perversitatea nu sunt frumoase, iar tulburările și stările sufletești ce le trezesc și le crează în cetitori, sunt tot ce poate fi mai depărtat de starea de liniște și seninătate — cu adevărat des-

interesată — în care se poate contempla frumosul.

Categoria frumosului, chiar dacă nu este una cu categoria moralului, nu-i poate fi nici o pusă. Căci frumosul și binele, iradiază, împreună cu adevărul, din același soare al luminii și isvor al vieții, din plenitudinea dumnezeirii.

Frumosul nu poate fi contra vieții, distrugător al rânduelilor eterne cari o mențin, ci sau o înalță și o îmbogățește în scuzuri, sau nu e frumos. Dacă totuși unii țin să numească frumos ceea ce distruge și aduce haosul, orice om cu judecată sănătoasă se va declara împotriva aceluia așa zis frumos și în favorul vieții.

Constatăm însă, mângăiați în suflet, că din diferite puncte ale societății omenești s'au produs, în timpul din urmă, manifestări, puternice de dezaprobare a acestui fel de scris. Biserica e alături de toți cei ce luptă pentru stăpînire literaturii îndrumătoare la vicii și pune la suflet tuturor fiilor ei, întregului neam românesc, să respingă produsele necuviincioase cari nu știu sau nu vreau să

folosoască darul ce li l-a dat Dumnezeu spre ceva bun, spre contemplarea și lauda măririi ririi Lui arătată în minunăția și frumusețea fără seamăn a creațiunii Sale.

Biserica, — prin Sfântul Sinod — a desaprobat totdeauna scrierile necuviincioase și a dat adeseori îndemnuri fiilor ei de a se feri de ele. De aceea în continuarea acestei atitudini Biserica îi face pe toți fiii ei băgători de seamă la multele ispite și păcate în cari vor cădea ușor prin cetirea astor fel de cărți primejduindu-și fericea cea vecinică a sufletului.

Când dă acest îndemn și învățătură, Biserica nu face decât să reînnoiască și să aplice

la o împrejurare a timpului de azi porunca a patra bisericească: „Nu cetiți cărți eretice! Căci mai mult decât eretice sunt unele din scrierile în cari se laudă pe față păcatul și se iau în răs toate cele sfinte, până și Dumnezeu.“

Dăm această povață din grija ce o purtăm pentru mântuirea sufletelor și pentru soarta pă-mântească și veșnică a iubitelui neam românesc. Iară pe scriitorii de talent îi rugăm să scrie despre lucruri, cari — în forme artistice ale talentului lor — să fie educative pentru tineret, căci fără a avea în vedere și partea educativă — scrierile lor au un efect de distrugere.“

Protestul Patriarhului sârbesc în contra Concordatului.

— Câteva extrase. —

(Înaintat în Decembrie 1936, dar nepublicat până în Iunie 1937, când ministrul internelor *Koroshetz* a încercat să împedecă răspândirea lui prin suprimarea organului *Glaznik*, în care s'a publicat).

Sf. Sinod al ierarhilor Bisericii ortodoxe sârbești, întrunit în sesiune extraordinară în Belgrad, are onoarea a vă prezenta după o serioasă, profundă și amănunțită examinare a proiectului Concordatului încheiat cu Vaticanul, următoarea reprezentatiune:

La 26 Iulie 1935 s'a redactat în Vatican proiectul de concordat între papa *Piu XI* și statul nostru. Acest proiect a și fost înaintat reprezentanților poporului pentru ratificare. Deoarece această importantă decizie privește atât statul cât și pe celelalte confesiuni, Sf. Sinod al ierarhilor ca cel mai înalt for al Bisericii ortodoxe sârbești a încercat să aducă înaintea guvernului păreriile sale privitoare la cuprinsul acestui pact, dar această încercare n'a fost luată în considerare cum trebuia. Îndată ce s'a publicat textul concordatului, Sf. Sinod l-a supus unei examinări atente și a ajuns la convingerea fermă că acest pact alterează situația Bisericii ortodoxe sârbești din această țară și este dăunător intereselor naționale. Ca urmare, Biserica ortodoxă sârbească ca organizație religioasă și națională a folosit toate prilejurile de a protesta energic și a pretinde guvernului să nu ratifice concordatul.

Noul proiect de concordat viciază radical și părăsește principiul constituțional al egalei îndreptățiri și recunoaște bisericii romano-catolice o situație cărmuitoare, dominantă, de biserică de stat și în urmăre toate celelalte culte și în particular Biserica majorității poporului — Biserica ortodoxă — are o poziție mai mult tolerată. Că acesta e cazul rezultă din analiza ce urmează a concordatului sub titlu: O declarație privitoare la concordat — și aici vom indica mai mult unele exemple mai evidente.

Proiectul adeseori recurge la dreptul canonic al bisericii romano-catolice și stabilește ca principiu că toate chestiunile se vor rezolvi prin acela. Astfel art. 14, 16, 24, 25, 32 din proiect și la sfârșitul concordatului se declară că „toate chestiunile neamintite privitoare la persoanele ecle-

siastice și la proprietate vor fi deasemenea soluționate conform dreptului canonic.“

E știut că biserica romano-catolică se consideră numai pe sine biserică adevărată și nicidecum nu recunoaște principiul egalității confessionale.

Mai mult, pe membrii altor culte îi consideră ca pe ai săi, supuși judecătoriiilor și regulamentelor sale. Pentru că altă instituție religioasă n'are drept de existență și existența *de facto* a acestora nu e acceptată nici recunoscută, iar biserica catolică trebuie să facă totul pentru distrugerea altui cult.

Această atitudine a bisericii romano-catolice e ilustrată în numeroase dispoziții concrete ale dreptului canonic cu privire la relațiile dintre culte d. e. privitoare la nulitatea căsătoriei mixte săvârșite de preot necatolic — privitoare la *impedimentum catholicismi*, privitoare la religia romano-catolică a copiilor din căsătoriilor mixte. *Astfel alte culte nu pot admite violarea independenței și drepturilor lor.*

Proiectul nu se mărginește numai la proclamarea naturii obligatoare a dreptului canonic roman în țara noastră — ci adaugă proclamând privilegii pe seama bisericii romano-catolice pe care nu le au alte culte.

Astfel *primul articol* al concordatului recunoaște bisericii romano-catolice dreptul de misiune liberă și publică în Iugoslavia — ca și când țara noastră ar fi o țară înapoiată în cultură și păgână — pentru care e necesară opera misionară la alte culte ca obiecte ale acelei opere a bisericii romano-catolice. Proiectul de concordat, art. 7, dă Vaticanului dreptul de a lua dispoziții pentru interzicerea preoților de a face politică și obligă guvernul să ia măsuri la fel și pentru alte culte cu privire la activitatea politică a preoților în partide. Astfel toate cultele necatolice vor fi direct supuse dispozițiilor venite din Roma și în baza acestor dispoziții se vor șterge drepturi garantate prin constituție și legile țării.

Art. 18—22 ale proiectului dau bisericii romano-catolice o serie întreagă de astfel de privilegii privitoare la proprietate, care nu le au alte culte: precum: scutirea de im-

pozite după veniturile persoanelor eclesiastice — reducerea unei părți a impozitelor către stat — scutirea de taxe de telegraf și compensații pentru proprietățile confiscate ca rezultat al reformei agrare etc.

Art. 27 al proiectului obligă guvernul nu numai să institue instrucția din învățământul primar în acord cu religia romano-catolică, și să controleze cărțile de școală să nu conțină nimic incompatibil cu religia elevilor romano-catolici, ci și stabilește că în locurile unde elevii sunt catolici sau în majoritate — învățătorii să fie de această confesiune.

Astfel elevii de alte confesiuni în multe locuri vor fi siliți să cerceteze școli cu caracter confesional romano-catolic.

E de observat că în școli cercetate exclusiv ori în cea mai mare parte de elevi ortodocși — și de acestea sunt cu mult mai multe decât cele cu elevi catolici, — învățătorii pot fi romano-catolici, dar principiilor religioase ale elevilor ortodocși nu li se dă considerație specială.

În vreme ce romano-catolicii pot fi învățători în școli cu elevi catolici și pot fi numiți la orice școli — învățătorii necatolici nu pot învăța în școli cu elevi catolici, ci trebuie numiți la alte școli.

Art. 30 al proiectului, contrar principiului din constituție despre egalitatea confesională, dă persoanelor eclesiastice romano-catolice și membrilor cinurilor monahale privilegii exclusive privitoare la serviciul militar, pe care nu le au alte culte, iar art. 31 dă bisericii romano-catolice dreptul de a avea un număr mai mare de preoți militari decât posed proporțional alte culte.

Art. 32 dă dreptului canonic romano-catolic dreptul de a rezolvi chestiuni privitoare la căsătoriile mixte, care aparține competenței statului pentru relațiile dintre culte.

Metodul prevăzut prin proiectul de concordat supune celelalte culte în această chestiune dispozițiilor dreptului canonic romano-catolic, care violează principiul egalei îndreptățiri și calcă peste drepturile altor culte în chestii matrimoniale. Mai mult — potrivit ultimului alineat al acestui articol, — copiii din căsătorii mixte „fără excepție trebuie crescuți în credința catolică” și guvernul e obligat să asigure executarea acestei violențări flagrante a egalității confesionale. — cu forța, dacă e necesar.

În protecția drepturilor sale contra dispozițiilor concordatului, Biserica ortodoxă va fi privată de posibilitatea de a apela la drepturile asigurate prin legile de azi, deoarece art. 35 al proiectului declară că la introducerea aplicării concordatului se anulează toate legile și regulamentele în vigoare în regatul Iugoslaviei, întrucât sunt incompatibile cu dispozițiile cuprinse în concordat — și cum am arătat — proiectul de concordat, art. 37, lasă rezolvirea tuturor chestiunilor bisericești care nu sunt menționate în concordat, în seama dreptului canonic romano-catolic.

Cea mai însemnată insuficiență a concordatului cu privire la interesele statului și ale guvernului stă în faptul că impune sarcini materiale considerabile asupra statului în favoarea bisericii romano-catolice, care în sine e foarte bogată și are centrul în afară de fruntariile naționale. Art. 28 e în contradicție cu art. 11 din constituție și introduce un criteriu nou de plată a subvenției statului pentru biserica romano-catolică — pe baza numărului de suflete — ceea ce înseamnă sporirea subvențiilor pe seama romano-catolicilor. Conform proiectului biserica romano-catolică obține numeroase privilegii privitoare la avere, — pe cari nu le are nici un cult din țară și pe care romano-catolicii nu le au în alte țări. Astfel sunt drepturile: de a susține preoți romano-catolici în spitale și în alte instituții publice — în număr nelimitat, pe cheltuiala statului sau a institu-

țiilor; dreptul de a li se restituie fundațiile confesionale, recunoașterea dreptului nelimitat de a înființa mănăstiri de orduri religioase din străinătate etc. Și aceste jertfe materiale din partea statului în favoarea bisericii romano-catolice nu vor aduce nici un bine relațiilor dintre stat și această biserică, ci vor cauza controverse nefârșite, deoarece asistența materială a statului pentru biserică — după prevederile concordatului sunt atât de complicate, că vor cauza plângeri și pacea religioasă va fi tulburată. E necesar să observăm că nu ca la alte confesiuni — ale căror averi sunt supuse integral controlului statului — proiectul se referă la controlul statului numai în ce privește subvenția dela stat.

Belgrad, 3 Decembrie 1936.

Patriarhul sârbesc:
VARNAVA

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. nostru Episcop Nicolae a ținut să asiste la festivitățile organizate la Alba-Iulia în ziua de 14 c., întru pomenirea marilor mucenici ai neamului Horia, Cloșca și Crișan. În aceeași zi seara P. S. Sa s'a înapoiat la Cluj.

Vizită arhierescă. Zilele trecute a fost în Cluj P. S. Sa Episcopul Policarp al Americii spre a vizita pe P. S. nostru Episcop Nicolae, de care-l leagă o veche prietenie și colaborare la Revista Teologică din Sibiu. În același timp vrednicul Ierarh misionar a cercetat și pe câțiva fruntași intelectuali ai Bisericii, cu cari s'a întreținut asupra problemelor privitoare la Români din Statele Unite de peste Ocean. La începutul lunii Noiembrie P. S. Sa se înapoiază în America, spre a duce mai departe opera atât de grea și de importantă a organizării Românilor emigrați.

Investitura noului Episcop militar. La solemnitatea investiturii noului Episcop militar P. S. Partenie Ciopron, ce a avut loc în ziua de 8 I. c., M. S. Regele Carol II-lea i-a adresat o vibrantă cuvântare, spunând între altele: P. S. Ta ca cel care ai fost pe front cunoști bine sufletul ostașului român. Ai marea misiune ca împreună cu preoții militari să sădești în sufletul ostașilor români virtuțile naționale și creștine. Îți voi urmări cu interes activitatea ce o vei desfășura și sunt încredințat că vei avea rezultatele pe care le așteptăm cu toții.

Înscăunarea la Alba Iulia s'a făcut Dumineca trecută în Catedrala încoronării, fiind de față reprezentanții guvernului, ai autorităților militare și numărös public. Îi zicem din toată inima: întru mulți ani Prea Sfințite, spre slava bisericii și gloria oștirii.

Straja Țării. Monitorul oficial din 9 I. c. a publicat decretul-lege, care desființează O.E.T.R. și creiază o nouă instituție denumită „Straja Țării”, căreia i se dă în grijă educația morală, socială, națională și fizică a tineretului de ambe sexe (băieți dela 7—18 ani, fete dela 7—21 ani) din țara întreagă. Instituția va avea o organizație specială și autonomă, cu un comandant, căruia i se dă atribuții și leafă de ministru, și cu un consiliu superior de îndrumare. Președintele lui este însăși M. S. Regele.

Decretul schițează modul de organizare a noii instituții, cu personalul și organele în subordine, drepturile și obligațiunile celor ce activează în cadrele ei. Pentru membrii corpului didactic se prevede încă o gradăție de merit străjeresc, precădere la avansări și 75% reducere pe C.F.R.

Se pun mari nădejdi, că educația tineretului intră într'o fază de evoluție serioasă și rodnică. Biserica o va ajuta din toate puterile, spre a duce la îndeplinire una din cele mai înalte preocupări domnești.

† Generalul Zizi Cantacuzino. În București a încetat din viață încă unul din marii eroi ai războiului pentru unitatea națională. Vlăstar al unei vechi familii de viță domnească, defunctul s'a ilustrat printr'o strălucită carieră militară, care și-a atins apogeul în războiul de întregire. Pregătindu-și cu înflăcărare regimentul 1 de grănițeri pentru ceasul cel mare, a trecut cel dintâi Carpații în ziua istorică de 15 August 1916, săvâr-

șind prin curajul său faimos acte de neîntrecută vitejie, cari i-au adus citarea pe ordin de zi al armatei și decorarea cu ordinul Mihai Viteazul. În anii din urmă s'a remarcat ca președinte al grupării „Totul pentru Țară”. Moare în vârstă de 68 ani, fiind îngropat cu adâncă jale în ziua de 12 I. c. Ardeleni, pentru a căror eliberare și-a vărsat sângele, îl pomenesc plini de recunoștință. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

CONGRESUL F. O. R.-ULUI. Din cauze neprevăzute congresul F. O. R.-ului dela Oradea s'a amânat pe zilele de 7 și 8 Noiembrie c. Aducem aceasta la cunoștința tuturor pentru orientare. Direcția generală a Căilor Ferate a acordat pentru participanți o reducere de 50%. Programul definitiv îl vom anunța la timp.

Biserica ortodoxă din Blaj. După multe peripecii, credincioșii noștri din Blaj au izbutit să înalțe o biserică de o rară armonie arhitectonică. Ea va va fi una din doabele artei bisericești de pe plaiurile noastre, când vom vedea-o terminată. Căci astăzi e numai de roșu, pusă sub acoperiș, din lipsa fondurilor. Mai e nevoie de 1 milion și jumătate Lei, pe care acum o solicită pe cale publică protopopul nostru Ioan Crăciun din Mediaș. Este trist să aflăm din apelul lui impresionant, că prefectura județului nu i-a acordat în 4 ani nici cel mai mic ajutor, pe când pe seama bisericilor unite s'au găsit sume însemnate. E și aceasta o probă a dragostei frățești, despre care ne tot predică monseniorii la gazetă, fără ca s'o urmeze ei înșiși în practică. Sperăm, că bunii creștini ortodocși din cuprinsul țării vor răspunde ei la apelul făcut de protopopul Mediașului, pentruca biserica noastră din Blaj să poată răspunde menirii sale atât de importante.

† Alexandru Lupeanu-Melin. În ziua de 9 I. c. a fost dus la groapă directorul școlii comerciale de fete din Blaj, una din figurile culturale cele mai de seamă a generației postbelice. Talentat și muncitor, el a dezvoltat o activitate multiplă, ca scriitor apreciat, ziarist eminent și propagandist cultural sub flamura Astei. Printre meritele lui speciale se relevă redactarea foii Unirea Popului, bine răspândită la sate pentru limba ușoară și lectura sănătoasă ce o răspândea. Suflet curat și bun, lipsit de sectarismul confesional al atâtor colegi de condei din Blajul unit, defunctul s'a bucurat de multe simpatii și în strana dreaptă.

Este explicabil deci, să deplângem moartea lui prematură la etatea de 50 ani, când era în plină maturitate a energiei sale creatoare. Dumnezeu să-l odihnească cu cei aleși.

Descoperire prețioasă. În orașul Nicopoli din Epir, făcându-se săpături arheologice de câțiva specialiști, s'a descoperit o măreață biserică,

aproape intactă, din epoca veche greco-romană. Se crede, că ea a fost la origină un templu păgân, prefăcut mai târziu în bazilică creștină. Iată, așa răsar din cenușa vremurilor stinse, mărturiile creștinismului prigonit de moarte și totuși biruitor prin puterea dumnezeiască a evangheliei lui Hristos. De aceea nu ne speriem nici azi de bolșevismul roșu, care dărâmă altarele și ucide pe slujitorii lor.

Cooperarea în Săcuime. Paralel cu acțiunea religioasă și culturală pentru recăștigarea românilor secuizați, începe acum și opera economică, cu totul neglijată. Firește și aceasta tot din inițiativa particulară, care socotește util să înceapă înființarea de cooperative sătești. Gândul este din cele mai bune, căci cooperarea prezintă azi forma optimă de ajutorare și emancipare economică a țărănimii. Nu ne îndoim, că începută de oameni destoinici și sprijinită de Ministerul cooperăției, noua mișcare va fi una din cele mai bine primite chiar de țărani vizati. Scoțându-i din sărăcia de azi și scăpându-i de cămătăria băncilor infeodate partidului maghiar, revenirea lor la muncă va fi neasămănat mai ușoară.

„Egalitatea” dorită de uniți. Aflăm că s'a deschis pe seama Ministerului de Culte un credit suplimentar de 16,700.000 Lei pentru plata personalului administrativ bisericesc. Din acest credit s'a repartizat Bisericii ortodoxe suma de 8,500.000 Lei, iar Bisericii unite 8,200.000 Lei.

Pe cât vedeți, suntem în fața unei „egalități” de pomină! O minoritate de 1,200.000 suflete ia din bugetul Statului aproape tot atâta, cât Biserica ortodoxă cu 13 milioane de suflete. Și totuși oficinele Blajului aruncă blesteme și amenință cu războiu cumplit guvernele „criminale” din fruntea țării, cari cutează să facă Episcopii ortodoxe fără permisiune catolică.

Războiul Blajului. Restaurarea vechei episcopii ortodoxe din Maramurăș a provocat furia Bisericii unite, care s'a revărsat în valuri de insulte gazetărești și nervoase conspirații oculte. Eroii de carnaval din bălciul Târnavelor au declarat ritos, că ei fac războiu Statului pe viață și pe moarte. „Cu toate riscurile” — ziceau dumnealor. Arhieriei uniți au și pornit la ofensivă în frunte cu Mitropolitul Blajului, cerând o audiență la Palat, spre a protesta împotriva „nelegiuirii ortodoxe”. Ori cât s'ar negă, adevărul este că au fost refuzați. Atunci au recurs la altă strategemă, tot de esență iezuită: s'au declarat gata să nu mai facă scandal și vărsare de sânge, dacă Ministerul Cultelor le dă plocon și uniților o nouă episcopie. Iată cât de repede ar fi încetat să mai fie episcopia Maramurășului ortodox „o crimă națională”. Dar tentativa n'a prins, și războinicii au băgat sabia în teacă. Să vedem dacă o vor mai scoate din nou, după jalnica experiență din capitală.

BIBLIOGRAFIE

Anuarul Academiei Teologice din Cluj. În istoria literaturii pedagogice românești, cel mai vechiu anuar este — „Insemnarea puselor înainte învățării” cari 31 de școlari în Școala Normală a Nației Românești din Pesta prin cursul de iarnă au învățat dela Constantin Diaconovici-Loga, învățătorul au învățat și acum la publica examinare în luna Aprilie, în 24 de zile. Anul 1809, înainte de prânz dela 9 până la 12 ceasuri s'au arătat. În Buda, la Crăiasca Tipografie a Universității ungurești. 1809, în 4°, 7 (și 7—10) p. (Citat de — Dr. Andreiu Veress — Bibliografia Româno-Ungară. Vol. II. București, Cartea Românească, 1931, în 8°, p. 173). În „Anuarul Gimnasiului și Internatului din Iasi, pe anu scholasticu 1862—63”, Titu Maiorescu cerea ca toate școlile să fie obligate a tipări anuare.

La Academia Teologică Ortodoxă din Cluj, până în prezent s'au tipărit 3 Anuare — 1. primul pe anii 1924—1930; 2. al doilea pe 1930—1934; 3. iar acum a apărut Anuarul pe 1935—37.

E publicat de Arhid. Dr. Ioan Vască, fost rector al Academiei, care scrie un „Cuvânt introductiv”. Urmează 4 studii teologice, scrise de d-nii profesori ai Academiei. Păr. Protoiereu Dr. Andreiu Buzdug, scrie un studiu omiletic — „Predica de azi și noi” — în care dă îndrumări prețioase pentru studenți și preoți (aparat și în extras). Păr. Dr. Ion Lupaș, scrie despre „Mucenicia Brâncovenilor” aducând contribuții noi la cunoașterea acestor martiri ai ortodoxiei românești (apărut și în extras). Păr. Protoiereu Dr. Galaction L. Munteanu, scrie un studiu biblic — „Pentateuchul” în fața criticii moderne” (aparat și în extras). Dl Dr. G. Stănescu, publică un studiu — „Epoca de aur” a literaturii creștine armene” (secolul al 5-lea), (apărut și în extras). Ambele studii aduc un aport real pentru literatura noastră teologică.

Partea literară se mentine pe linia Anuarelor școlilor superioare de a „face știință”.

Partea oficială e alcătuită după exemplul Anuarelor publicate de P. S. Episcop Nicolae Colan, pe când eră rectorul Academiei „Andreiane” din Sibiu.

Acest Anuar e și un document despre munca Academiei Teologice ortodoxe din Capitala Ardealului.

I. E. N.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 6922—1937.

Comunicat oficial.

Către toate organele protopopești, parohiale și mănăstirești din Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului.

În conformitate cu adresa Consiliului Central Bisericesc Nr. 9365 1937 din 2 Oct. a. c. publicăm, spre știre și în caz de trebuință spre u-

tilizare în fața instanțelor judiciare, adresa Nr. 84255/937 din 24 August a. c. a Ministerului de Justiție, Direcțiunea juridică, înregistrată la Consiliul Central Bisericesc sub Nr. 8037/937 în baza căreia s'a stabilit în mod normativ, că se pot face danii imobiliare rurale către sf. noastre Biserici în baza Legii pentru organizarea și încurajarea agriculturii din anul 1937.

Textul acestei adrese interpretative a legii este următorul:

„Domnule Președinte,

La adresa Dvs. Nr. 6999 din 22 Iulie a. c., am onoare a vă răspunde următoarele:

Legea pentru organizarea și încurajarea agriculturii din Martie 1937 a pus restricțiuni la înstrăinarea loturilor provenite dela Stat sau prin Stat, cu îndoitul scop economic de a fixa aceste terenuri în mâna muncitorului de pământ și de a împiedica fracționarea lor în fășii prea mici.

Dela aceste restricțiuni art. 7 din lege a exceptat Statul precum și instituțiile de Stat, în rândul cărora intră și Biserica ortodoxă, cu părțile ei constitutive, în conformitate cu legea pentru organizarea bisericii ortodoxe.

Este exact că art. 7 arată numai că Statul și instituțiile de Stat „pot cumpăra” astfel de imobile rurale, dar fără îndoială că ele pot dobândi și prin donațiune, nefiind nici un motiv să se admită înstrăinarea prin cumpărare și a o respinge când se face prin donațiune. Această interpretare este cu atât mai admisibilă cu cât înstrăinarea prin donațiune fiind făcută către instituțiile de Stat sau către Statul însuși nu este nici un pericol ca muncitorul de pământ să fie lipsit în mod fraudulos sau în tot cazul inoportun de terenul ce i-a fost procurat prin Stat, pentru nevoile sale.

De altfel însăși legea când pune principiul restricțiunilor prin art. 1 nu vorbește numai de cumpărături ci de transmiterea în general, și este logic ca art. 7 când înscrie excepția să se refere tot la transmiterea de proprietate — inclusiv și donația.

Dacă în acest articol de excepție se vorbește numai de „cumpărări”, este desigur o inadvertență.

În concluzie, credem că terenurile rurale vizate de legea de organizarea agriculturii pot face obiect de donație către biserica ortodoxă română. Ministru, (ss) A. Benteiu. p. Director, (ss) N. P. Dumitrescu.”

Cluj, din ședința ținută la 9 Octomvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 7003/1937.

Comunicat.

În parohiile din eparhia nouă a Maramurășului este lipsă de mai mulți preoți, cari vor fi plătiți de către I. P. S. Mitropolitul Bucovinei cu câte 7000 Lei lunar până la 1 Aprilie 1938, când urmează ca parohiile nebugetate să fie luate la bugetul Statului. Pe lângă aceasta se plătește și o sumă globală corăspunzătoare drept spese de transport. Cererile se vor adresa până la 24 Octomvrie Consiliului Eparhial interimar din Sighet (Maramurăș).

Cluj, la 9 Octomvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 6749/1937.

1—2

Concurs din oficiu.

Se publică concurs cu termen de 15 zile pentru postul vacant de preot din parohia de cl. I-a Jac, cu filiile Romita și Brebi aparținătoare tractului Unguraș pe lângă următoarele emolumente:

Salarul dela Stat, după pregătire.

Casă, curte, supraedificate, grădină de 1 jug 1270 stp.

Cesiune în materă în extensiune de 33 jug. 1470 stp.

Sesiune în filia Romita 15 jug. 1304 stp.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta documentele la Consiliul Eparhial și cu incuviințarea Prea Sfințitului Episcop, după înfățișare la oficiul protopopesc tractual se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii și cu referințele locale și pentru dovedirea apținuturilor în predică și cântări.

Cluj, la 13 Octomvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 581/1937 prot. (38) 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei Iernut cu filia Lechința-de-Mureș, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea.”

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, după aprobarea Ministeriului.

2. Locuință în natură.

3. Sesiune parohială 13 jug. în parohia matre și 10 jug. în filie. Total 23 jug. pământ productiv.

4. Stola îndatinată.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele necesare oficiului nostru protopopesc în termenul fixat și cu prealabila noastră încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți poporului.

În candidare vor fi admiși numai candidații, cari au pregătirea pentru parohii de cl. I, și vor prezenta act de învoire dela P. S. nostru Episcop.

Luduș, la 30 Septemvrie 1937.

În înțelegere cu Consiliul parohial.

R. Popa, protopop.

POSTA REDACȚIEI

Pr. L. David Câmpia-Turzii. Nu vă putem spune mai mult decât ceea ce ați aflat — sperăm și Dv. — din informațiile date de Revista Teologică în numărul din urmă. Și noi am dori concilierea, pentru pacea bisericii.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

„LA SFÂNȚA PATRIARHIE”

Atelier special de argintărie și toate obiectele

BISERICESTI

DUMITRU D. POPESCU & FIU

Furnizorul Sf. Patriarhii, Mitropolii, Episcopii și Bisericii din țară

Medaliat cu medalia de aur 1928-29-30-31

Aleea Patriarhii No. 1 (Bibescu Vodă, 16) București
Tramvaele 3, 15, 20